

Keurmerk NVPO

Scholing maatschappelijk werkers

Nederlandse Vereniging
Psychosociale Oncologie

Versie: april 2026

Opleidingsconclium: Judith Kunst (maatschappelijk werker), Petra Servaes (psycholoog) en Reinier Janssen (psychosociaal therapeut)

Achtergrond

De NVPO heeft een tweetal naast elkaar fungerende kwaliteitssystemen: het NVPO keurmerk en de mogelijkheid tot het aanvragen van accreditatie voor deskundigheid bevorderende activiteiten op het gebied van de oncologie.

Accreditatie kan worden aangevraagd voor bij- en nascholing op het gebied van de psychosociale oncologie t.b.v. het aantoonbaar op peil houden van diens deskundigheid t.b.v. herregistratie in het deskundigenbestand.

Het volgen van scholing met een NVPO-keurmerk vormt, tezamen met de [registratie bij uw eigen beroepsregister](#), een van de routes voor opname in het NVPO deskundigenbestand. Scholingsinstituten kunnen het keurmerk aanvragen bij de NVPO.

Minimale inhoudelijke en kwalitatieve eisen NVPO-keurmerk scholing

Een opleiding op het gebied van de psychosociale oncologie ¹ voor maatschappelijk werkers waaraan het NVPO keurmerk wordt verleend, dient aan de onderstaande *minimale* inhoudelijke en kwalitatieve eisen te voldoen:

A. Inhoudelijke opleidingseisen (capita)

De capita die aan bod dienen te komen in een opleiding waaraan het NVPO-keurmerk wordt verleend staan in Tabel 1.

B. Tijdsduur

Een opleiding/training (waarin) 'Psychosociale oncologie' voor maatschappelijk werkers waaraan het NVPO-keurmerk wordt verleend heeft een minimale tijdsduur van 30 uur, met tenminste twee fysieke bijeenkomsten van een dagdeel. Er dient zowel aandacht te zijn voor medische, psychische als sociale aspecten.

C. Didactische methode

Binnen een opleiding PSO waaraan het NVPO-keurmerk wordt verleend, dient aandacht te zijn voor kennisoverdracht, vaardigheden en attitude:

o Kennis: In een opleiding waaraan het NVPO-keurmerk zal worden verleend, dient aantoonbaar kennis genomen te worden van alle punten (capita) zoals beschreven in Tabel 1. In het opleidingsplan dient dit middels de gebruikte leerstof (literatuur) inzichtelijk te worden gemaakt.

¹ Indien het NVPO keurmerk voor een bredere doelgroep dan de oncologie wordt aangevraagd, dient de oncologie een duidelijk aantoonbare hoofdlijn binnen de opleiding te zijn en te voldoen aan de vereisten zoals alhier voor het keurmerk vermeld.

o Vaardigheden: Bij het indienen van een aanvraag voor het NVPO-keurmerk dient voor ieder (sub)onderwerp te worden aangeleverd welke didactische werkvormen worden gebruikt. Het oefenen om vaardigheden op het specifieke gebied van de PSO te verkrijgen, dient een belangrijke plaats in te nemen. Casuïstiek dient daarbij leidend te zijn, waarbij casuïstiek van enkele grote tumorsoorten kan worden gebruikt.

o Attitude: Aangegeven dient te worden hoe in de opleiding aandacht besteed wordt aan attitude aspecten. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Bewaken eigen rol als professional
- Patiënt empowerment

Opgedane kennis, vaardigheden en attitude moeten aantoonbaar worden gemaakt in de praktijk en worden getoetst, bijvoorbeeld in de vorm van een reflectie op een ingebrachte casus (wat heeft de cursist gedaan en waarom).

De opleiding kan zowel face-to-face als via blended learning worden aangeboden. Bij blended learning dienen tenminste twee dagdelen een fysieke bijeenkomsten te zijn.

D. Niveau opleiders

o Hoofdopleider:

- BAM-w geregistreerd maatschappelijk werker, geregistreeerde maatschappelijk werker bij het Registerplein of BIG-geregistreeerde psycholoog
- Meer dan 5 jaar aantoonbare klinische werkervaring in het veld van de psychosociale oncologie
- Aantoonbare onderwijservaring

o (Gast)docenten:

- In het algemeen dienen gastdocenten binnen de opleiding BAM-w geregistreerd maatschappelijk werkers of BIG-geregistreeerde psychologen te zijn. Indien gastdocenten niet aan deze criteria voldoen, dienen zij bewezen deskundig te zijn op het gebied van de PSO, beoordeeld door de hoofdopleider(s) en goedgekeurd door het NVPO Opleidingsconsilium.
- Daarnaast worden voor de volgende onderdelen binnen een opleiding de volgende specifieke vereisten gesteld aan de docent:
 1. 'Inleiding in de medische oncologie' : gedoceerd/ontwikkeld door een medisch specialist werkzaam in de oncologie.
 2. Psychologische/psychiatrische problemen door de ziekte: gedoceerd/ontwikkeld door een psychiater, psycholoog of maatschappelijk werker met oncologische kennis.
 3. Palliatief/terminale fase: gedoceerd/ontwikkeld door een deskundige op het gebied van de palliatieve zorg.

E. Lesmateriaal

Het is aan te bevelen een handboek psychosociale oncologie te gebruiken als ondersteunend lesmateriaal/literatuur, suggesties hierbij zijn:

1. S. Duijts, R. Sanderman, M. Schroevers & T. Vos. Psychologische patiëntenzorg in de oncologie; handboek voor professionals. Assen, Van Gorcum, 2022.
2. W. Breitbart, P. Butow, P. Jacobsen. Psycho-Oncology. New York, Oxford University Press, 2021.

F. Evaluatie

Evaluatie van de verscheidene onderdelen van de opleiding door de cursisten is verplicht.

Procedure

Aanbieders van een opleiding dienen accreditatie voor hun opleiding aan te vragen bij de NVPO. De scholingscommissie van de NVPO, bestaande uit Judith Kunst (maatschappelijk werker), Petra Servaes (psycholoog) en Reinier Janssen (psychosociaal therapeut), beoordeelt of de voorgedragen opleiding aan de benodigde inhoudelijke en kwaliteitseisen voldoet om het NVPO-keurmerk te verlenen. Een aanvraag kan worden gedaan m.b.v. [dit formulier](#).

Tabel 1: Capita

1. Inleiding in de medische oncologie²

a. Hoe ontstaat kanker?

b. Diagnose (specificeer traject dat patiënt doorloopt)

c. Behandelingen (m.n. chemo- en radiotherapie en hormoonbehandeling)

d. Psychische bijwerkingen van oncologische behandelingen (bijvoorbeeld: vermoeidheid, vervroegde menopauze, tamoxifen en risico op depressie)

e. Risicofactoren (incl. risicofactoren voor kans op recidief)

f. Organisatie van de oncologische zorg

- Werkwijze in ziekenhuizen
- Multidisciplinair samenwerken
- Doorverwijsmogelijkheden/Kankerspecifiek hulpaanbod/Tools
- Richtlijnen

2. Psychosociaal oncologische begeleidingsaspecten

a. Medische oorzaken

- Psychologische/psychiatrische problemen door de ziekte en/of behandeling

² Wat betreft werkwijze kan deze kennis direct worden overgebracht middels een college/lezing door een deskundige zorgprofessional, danwel dat het tot zich nemen van deze kennis is gericht op 'hoe vind je relevante informatie over een specifiek ziektebeeld'. Daar waar de laatstgenoemde werkwijze van toepassing is, dient in de zoekopdracht de alhier genoemde onderwerpen aan de orde te komen.

b. Psychologische problematiek

- Basiskennis over o.a. angst, depressie, psychose en persoonlijkheidsstoornissen
- Kennis van de fasen van het ziekteproces: acuut, herstel, palliatief en terminaal

c. Coping/verwerking

1) Algemene aspecten van coping

- Coping stijlen
- Normale reactie (op abnormale situatie) tot pathologisch (bv. somberheid na kanker vs. depressie)
- Tumor specifieke aspecten (incl. doorverwijsmogelijkheden/kanker specifiek hulpaanbod/tools)
- Communicatie met zorgverleners
- Verminkende behandelingen
- Genetische belasting
- Betekenis van niet-reguliere behandelwijzen voor mensen met kanker
- Levensvragen; verlies, rouw en stervensproces

2) Gevolgen van oncologische behandeling

- Angst voor recidief
- Vermoeidheid (incl. richtlijnen)
- Seksuele problematiek
- Verder leven (overleven/aanpassen)
- Rouw en zingeving
- Re-integratie

d. Systeemgericht werken

- Partner, gezin, familie
- Werk
- Andere naasten